

Beslut

**efter planerad kvalitetsgranskning av anpassad
grundskola vid Vågen 7–9
i Degerfors kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av Vågen 7-9 avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fem områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Vågen 7-9 i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla arbetet med uppföljning och analys i syfte att bedöma undervisningens kvalitet och om syftet med utbildningen uppfylls.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att utvecklas så långt som möjligt, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver, under rektorns ledning, utforma undervisningen så att den bidrar till elevernas motivation och nyfikenhet samt tydliggör hur ett aktivt lärarstöd kan utformas praktiken.

Social gemenskap, aktivt deltagande och trygghet

Skolan arbetar i flera delar för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med personalen utforma verksamheten så att eleverna får möjlighet till social gemenskap utanför den egna undervisningsgruppen och i det arbetet undersöka elevernas upplevelse av trygghet i olika sociala miljöer.

Bedömning och betyg

Skolan bedriver i låg utsträckning ett kontinuerligt bedömningsarbete i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling och höja lärarnas bedömarkompetens.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver skapa förutsättningar för att samtliga lärare ska kunna samverka med varandra kring bedömningsarbetet.

Huvudmannens styrning och stöd

Huvudmannen stödjer i låg utsträckning skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver utveckla sitt arbete med att göra självständiga bedömningar av den anpassade grundskolans måluppfyllelse, så att det utgör ett tydligt underlag för beslut om vilka insatser huvudmannen behöver genomföra.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **20251128** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 1) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se eller per post till, Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till

Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2015:8711) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 4, 5, 9–10 §§, 2 kap. 9–10 och 34 §§, 4 kap. 4–7 §§ och 11 kap. 2, 5, 6, 8, 13 §§ skollagen (2010:800).

Läroplan för anpassade grundskolan (Lgra22), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.4 Skola och hem, 2.6 Skolan och omvärlden och 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsa samt inkommen dokumentation.

Uppföljning, analys och förbättringsåtgärder

Rektorn följer i låg utsträckning upp och analyserar skolenhetens arbete i syfte att bedöma undervisningens kvalitet och om syftet med utbildningen uppfylls. Rektorn har i vissa delar följt upp verksamheten i det systematiska kvalitetsarbetet. Exempelvis har rektorn följt upp garanterad undervisningstid, antal åtgärdsprogram, frånvaro samt kränkingsärenden, men det saknas en bred och övergripande bild som kan ligga till grund för en analys av skolenhetens resultat och som syftar till att bedöma verksamhetens kvalitet och utvecklingsbehov. Emellertid omfattas inte rektorns uppföljning i det systematiska kvalitetsarbetet av resultat kring elevernas kunskapsutveckling, elevernas upplevelse av trygghet och en uppföljning av nödvändiga förutsättningar såsom lokalernas beskaffenhet, tillgång till tidsenliga lärverktyg och lärarnas kompetenser avseende behörighet. Rektorn skaffar sig visserligen en bild av elevernas progression genom samtal med lärarna men rektorn får ingen sammantagen bild på övergripande nivå av elevernas kunskapsresultat och progression inom varje ämne. Rektorn gör vissa bedömningar av vilka styrkor som finns i verksamheten och har identifierat ett utvecklingsområde kring

ämnesintegrering och som bygger på lärarnas upplevelse av att ämnesintegration är framgångsrikt och som framöver ska omfatta flera ämnen. Dock följer inte rektorn upp undervisningens kvalitet eller förutsättningar med någon systematik. Eleverna får visserligen uttrycka sina upplevelser av trygghet inför utvecklingssamtalen men får i övrigt inte svara på några anpassade enkäter eller beskriva hur de upplever tryggheten i andra sammanhang och som sedan dokumenteras och sammanställs i syfte att följa upp tryggheten på skolenheten.

Rektorn leder och organiserar arbetet

Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet så att det möjliggör för elever att läsa flexibelt men det saknas en mötesorganisation där samtliga undervisande lärare kan delta samt en planering för att öka behörigheten bland lärarna på skolenheten. Rektorn möjliggör så att eleverna kan studera flexibelt genom ett samarbete med grundskolan där skolenheten är lokalintegrerad och i dagsläget finns elever som läser vissa ämnen enligt grundskolans läroplan i grundskolan. I vissa avseenden försvårar dock schemaläggningarna på skolenheterna möjligheten till flexibilitet då det finns elever som inte kan ta del av allt ämnesinnehåll i vissa ämnen utifrån schematekniska problem. Vidare undervisas eleverna av flera lärare som huvudsakligen undervisar i grundskolan. Rektorn har inte heller skapat en organisation som möjliggör för lärarna att träffas där lärarnas olika kompetenser kan tas tillvara och ge stöd till lärare som inte ingår i den anpassade grundskolans arbetslag eller till de obehöriga lärare som undervisar eleverna. I dagsläget undervisas eleverna av flera legitimerade lärare men ingen lärare är behörig att undervisa i den anpassade grundskolan och flera lärare undervisar i ämnen de inte är behöriga i. För närvarande saknas en planering för adekvata kompetensutvecklingsinsatser, stöd till obehöriga lärare och för att lärare ska gå den behörighetsgrundade utbildning till speciallärare med inriktning mot intellektuell funktionsnedsättning. Vidare arbetar elevassistenterna nära eleverna men alla elevassistenter har inte möjlighet att delta i de mötesforum som finns så att de kan få adekvat stöd och handledning av undervisande lärare. De deltar heller inte i skolenhetens kompetensutvecklingsinsatser.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla arbetet med uppföljning och analys i syfte att bedöma undervisningens kvalitet och om syftet med utbildningen uppfylls.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att det till stora delar saknas underlag som gör det möjligt för rektorn att bedöma om syftet med utbildningen uppfylls och med vilken kvalitet den genomförs. Det saknas exempelvis en systematisk uppföljning av undervisningens genomförande och förutsättningar som kan möjliggöra för rektorn att bedöma undervisningens kvalitet och om syftet med utbildningen uppfylls. Med ett bredare underlag kan rektorn fatta väl underbyggda beslut och rikta utvecklingsinsatser mot de utvecklingsbehov som föreligger.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn på ett mer strukturerat och fördjupat sätt inhämtar de underlag som behövs för att få en så bred bild som möjligt av kvaliteten av skolenhetens undervisning. Ett sådant underlag kan exempelvis omfatta kunskapsresultat, undervisningens genomförande, lärarnas kompetens samt förutsättningar för utbildningen, exempelvis lokalernas beskaffenhet, adekvata läromedel och hjälpmedel. Utifrån en bred uppföljning av olika resultat och förutsättningar kan rektorn göra en bedömning av undervisningens kvalitet som ger rektorn goda förutsättningar att utveckla verksamheten och ge eleverna en utbildning av god kvalitet.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 §, 11 kap. 2, 6 och 11 §§ skollagen.

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185).

Lgra22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar och 3. Kursplaner.

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att utvecklas så långt som möjligt, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elevhälsa, elever, inkommen dokumentation samt lektionsobservationer.

Struktur

Undervisningen har en tydlig struktur som är bekant för eleverna men syftet med olika ämnesinnehåll är inte tydligt för eleverna. Den struktur som används på skolenheten ger eleverna möjlighet att förstå vad som ska göras under lektionerna och under dagen och är gemensam för alla ämnen vilket ger en förutsägbarhet och trygghet för eleverna. Lektionerna har en tydlig start och avslut där någon form av tidsangivelse eller nedräkning används för att tydliggöra tidsperspektivet. Lektionerna inleds med en uppstart där lärarna presenterar vad eleverna ska arbeta med, på vilket sätt och med vem och momentet stöds i de flesta fall av bildstöd. Vidare möjliggör lärarna för eleverna att samarbeta och lära tillsammans. Exempelvis kan eleverna arbeta i par i olika arbetsuppgifter inom flera ämnen. Däremot tydliggör inte alla lärare syftet med ämnesinnehållet och arbetsmomenten på ett för eleverna anpassat sätt. Lärarna förklarar inte alltid vilken kunskap eleverna ska utveckla inom ett arbetsområde eller ämne och hur det kan kopplas till elevernas vardag eller framtida liv.

Variation och stimulans.

Undervisningen består av olika typer av uppgifter och arbetsmoment så att det blir en variation och balans som bidrar till att eleverna bibehåller sitt engagemang men det saknas vissa individanpassningar gällande uppgifter och arbetsmaterial. Vidare är det otydligt hur det aktiva lärarstödet kan omsättas i praktiken. Lärarna utgår dock från elevernas intressen och erfarenheter för att undervisningen ska bli meningsfull och intressant samt arbetar ämnesövergripande i flera ämnen i syfte att konkretisera ämnesinnehållet. Exempelvis arbetar lärarna ämnesintegrerat i ämnena svenska, bild, slöjd och geografi samt planerar för att integrera flera ämnen, exempelvis samhällskunskap. Vidare får eleverna arbeta både enskilt och i grupp. Det framgår dock att lärarna i vissa avseenden använder arbetsmaterial som sannolikt ligger på elevernas kunskapsnivå men är avsett för yngre åldrar vilket har bidragit till att eleverna är omotiverade. Vidare saknas kommunikationsstöd i vissa ämnen. Därutöver saknas en tydlighet när det gäller aktivt lärarstöd där rollen som elevassistent och lärare inte tydliggjorts i förhållande till hur mycket stöd och vilka arbetsmoment som eleven ska och kan göra själv. Det förekommer undervisningsmoment där elevassistenter och till viss del lärare gör arbetsmoment i undervisningen som eleverna själva skulle kunna klara av eller behöver öva på.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver, under rektorns ledning, utforma undervisningen så att den bidrar till elevernas motivation och nyfikenhet samt tydliggöra hur ett aktivt lärarstöd kan utformas i praktiken.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att inte alla lärare anpassar undervisningen så att den motiverar och skapar nyfikenhet hos eleverna. Vidare finns moment i undervisningen där elevassistenter och lärare gör arbetsmoment åt eleverna. Det finns därmed en risk för att eleverna tappar intresse, motivation och inte får tillräckliga utmaningar och därmed inte tillgodogör sig undervisningen så att de kan utvecklas så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar. Vidare finns en risk att eleverna inte får öva på samtliga arbetsmoment i undervisningen då det förekommer att både lärare och elevassistenter gör arbetsmoment åt eleverna.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn inleder ett arbete med att inventera vilka goda exempel det finns på hur olika lärare utformar undervisningen så att den både intresserar, motiverar och utmanar alla elever. Rektorn kan sedan organisera lärarnas gemensamma lärande så att både mötesformer och mötesinnehåll gynnar sådana diskussioner och där alla undervisande lärare kan delta. Det är viktigt att det gemensamma arbetet leder till att lärarna till exempel använder åldersadekvata läromedel och metoder och på så sätt anpassar undervisningen och som de sedan provar och utvärderar¹. En anpassad undervisning omfattar såväl arbetssätt som innehåll och material som möter eleverna där de befinner sig i kunskapsutvecklingen men samtidigt är åldersadekvat och på så sätt motiverar och utmanar dem att utvecklas vidare. I det arbetet kan även elevhälsans olika kompetenser bidra med stöd men även andra kompetenser kan vara behjälpliga såsom bibliotekarier som kan bidra med arbetsmaterial och som är anpassat för elevgruppen. Vidare kan lärarna med fördel i olika mötesform föra diskussioner kring vad och hur ett aktivt lärarstöd kan gestalta sig i undervisningen och kan på så sätt bidra till att eleverna utmanas och utvecklas så långt som möjligt.

Social gemenskap, aktivt deltagande och trygghet

Författningsstöd

1 kap. 4–5 och 10 §§, 3 kap. 2 §, 5 kap. 3 §, 6 kap. 6–8 §§ och 11 kap. 2 § skollagen.

¹ Skolinspektionen (2020), *Undervisningen i grundskolan - med särskilt fokus på årskurserna 6-9*, s.16.

Lgra22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.3 Ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar flera delar för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elevhälsa, elever samt inkommen dokumentation.

Deltagande i samhällsliv

Personalen bedriver ett arbete där eleverna utifrån sin förmåga ges möjlighet att delta i aktiviteter som ger dem erfarenheter från samhälls-, kultur- och arbetsliv under utbildningens gång. Flera elever har påbörjat fritidsaktiviteter efter skolenhetens arbete kring att eleverna ska lära sig mer om funktionsnedsättning. Därutöver planerar och ordnar skolenhetens studie- och yrkesvägledare med praktikplatser på den mottagande gymnasieskolan och för de elever där det är aktuellt tränar de på att åka buss till gymnasieskolan. Vidare finns ett aktivt samarbete med en av kommunens idrottsföreningar. Arbetet kring att leva i en digitaliserad vardag sker ofta genom att lärarna pratar med eleverna om faror på internet och i sociala medier men det sker mestadels vid uppkomna situationer och det saknas ett återkommande, planerat arbete för detta.

Trygghet i sociala sammanhang

Personalen arbetar medvetet med att skapa en trygg miljö för eleverna i undervisningen men eleverna ges små möjligheter att utveckla sin sociala förmåga tillsammans med grundskolan och andra miljöer samt att ge uttryck för sina upplevelser av trygghet i olika sammanhang. I undervisningsgruppen arbetar personalen aktivt för att främja tryggheten genom att arbeta med relationer och skapa ett tillåtande klimat där eleverna vågar uttrycka sig. Vidare sker ett medvetet arbete med att eleverna ska känna sig trygga och självständiga utifrån sina förutsättningar när de ska förflytta sig mellan den anpassade grundskolans lokaler till grundskolans lokaler där skolenheten är lokalintegrerad, exempelvis till andra undervisningslokaler, matsal och idrottshall. Inför utvecklingssamtalet ges också eleverna möjlighet att beskriva sina upplevelser av trygghet vilket har visat att eleverna är trygga i undervisningslokalerna och i gruppen och att det främjande och förebyggande arbetet kring att skapa goda relationer är välfungerande. Dock ges inte eleverna möjlighet att ge uttryck för sina upplevelser av trygghet i ett bredare perspektiv och som kan sammanställas och följas upp

över tid. Exempelvis får inte eleverna besvara några anpassade trygghetsenkäter eller på annat sätt ge uttryck för hur de upplever andra miljöer eller situationer som kan ge rektorn och lärarna en bredare bild av elevernas upplevelse av trygghet och som även kan ligga till grund för förebyggande eller åtgärdande arbete. Vidare anordnas gemensamma aktiviteter inom den anpassade grundskolan vid högtider och skolavslutningar och eleverna har praktik vid grundskolans café men i övrigt saknas en planering för att eleverna i den anpassade grundskolan ska få möjlighet till social gemenskap med eleverna i grundskolan som skolenheten är lokalintegrerad i, både genom att delta i aktiviteter och i övriga sociala sammanhang. Det förekommer dock att eleverna i anpassad grundskola blir inbjudna till grundskolans föreläsningar och trivselkvällar men det sker inte med någon systematik.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med personalen utforma verksamheten så att eleverna får möjlighet till social gemenskap utanför den egna undervisningsgruppen och i det arbetet undersöka elevernas upplevelse av trygghet i olika sociala miljöer.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att eleverna visserligen får delta i aktiviteter och besök som syftar till att utveckla deras självständighet, men det saknas ett tydligt arbete med att skapa trygghet och utvidga elevernas sociala liv utanför den egna undervisningsgruppen och som grundar sig på en analys av behoven. I dagsläget saknas en planering som bygger på en analys av de behov som föreligger i ett brett perspektiv och som visar på en progression där eleverna utmanas i att utöka sin sociala kompetens utanför den egna undervisningsgruppen. Det riskerar att leda till att eleverna inte får träna på färdigheter de behöver för olika typer av sociala sammanhang.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att utvidga och kartlägga elevernas trygghet i sociala sammanhang i sin skoltillvaro som helhet. I detta ingår att kartlägga vilka hinder det finns för eleverna att delta i sociala sammanhang utanför den egna undervisningsgruppen. Underlaget kan sedan analyseras tillsammans med lärare och elevhälsa. Rektorn kan därefter, utifrån analysen, göra insatser och organisera för att eleverna både är trygga och ges möjlighet till social gemenskap utanför den egna undervisningsgruppen.

Bedömning och betyg

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 2 kap. 9 och 10 §§, 3 kap. 3, 5 och 7 §§ och 11 kap. 2, 5, 11, 15–17, 19–23 §§ skollagen.

10 kap. 11 § skolförordningen.

Lgr22, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, 2.2 Kunskaper 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.4 Skola och hem, 2.7 Bedömning och betyg och 2.8 Rektorns ansvar och 3. Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan bedriver i låg utsträckning ett kontinuerligt bedömningsarbete i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling och höja lärarnas bedömarkompetens.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsa samt inkommen dokumentation

Fortlöpande bedömning

Lärarna gör fortlöpande bedömningar av elevernas kunskapsutveckling och eleverna får återkoppling kring sin kunskapsutveckling. Skolenheten har en gemensam lärplattform där lärarna dokumenterar omdömen och betyg. Vid de återkommande utvecklingssamtalen får eleverna återkoppling kring sin kunskapsutveckling och får där också reflektera över sina omdömen eller betyg. För att visa elevens progression jämförs svaren eleven ger kring sin kunskapsutveckling vid utvecklingssamtalen med svaren eleverna gav vid föregående utvecklingssamtal. Emellertid har inte de lärare som genomför utvecklingssamtal möjlighet att träffa samtliga undervisande lärare och har endast tillgång till dokumentation via skolenhetens digitala lärplattform. Även om det finns dokumentation kommuniceras den inte och det är därför oklart om underlaget används för att genomföra nödvändiga anpassningar av undervisningen.

Lärarnas samverkan i bedömningsarbetet

Det saknas förutsättningar för en samverkan där undervisande lärare kan föra diskussioner kring bedömningsfrågor och betygssättning och som syftar till att utveckla lärarnas bedömarkompetens. Det finns visserligen avsatt tid för lärarna i skolenhetens arbetslag att träffas där lärarna kan diskutera bedömning och betyg men det finns ingen tydlig struktur som säkerställer att så sker. Eleverna undervisas dock i flera ämnen av lärare som huvudsakligen undervisar i grundskolan och de deltar inte eller träffar lärarna i den anpassade grundskolan på annat sätt för att diskutera

bedömningsfrågor och betyg. Flertalet lärare reflekterar enskilt kring det bedömningsunderlag de tagit fram och få lärare använder bedömningsstöd avsett för den anpassade grundskolan. Det förekommer dock att både behöriga och obehöriga lärare själva tar initiativ till att diskutera bedömning och betyg med en kollega eller en elevassistent. Det finns heller inte några kontinuerliga bedömningsmöten inför bedömning eller betygssättning där samtliga lärare kan delta och där både diskussioner kring värdeorden i betygskriterierna eller omdömena eller kring betygssättning kan föras. Av skolenhetens dokumentation framgår också att flera elever har exakt samma bedömning i två ämnen trots att eleverna ligger på olika kunskapsnivåer. Det finns heller inte något riktat uppdrag till elevassistenterna att överlämna information kring undervisningens genomförande eller att elevassistenterna ska överlämna adekvat information kring elevers kunskapsinhämtning eller anpassningar till undervisande lärare. Trots att lärarna saknar förutsättningar att samverka för att utveckla sin bedömarkompetens pågår inget arbete som syftar till detta och som också omfattar samtliga undervisande lärare, även de som har sin huvudsakliga undervisning i grundskolan och som undervisar eleverna i något ämne i den anpassade grundskolan.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver skapa förutsättningar för att samtliga lärare ska kunna samverka med varandra kring bedömningsarbetet.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att inte alla lärare ges förutsättningar att samverka med varandra i bedömningsarbetet, varken med fokus på styrdokument eller värdeorden i betygskriterierna eller som syftar till att öka lärarnas bedömarkompetens. Det medför att lärarna arbetar enskilt med bedömningar och betygssättning vilket riskerar att lärarna inte utvecklar arbetet med att ge eleverna möjlighet att på olika sätt visa sina kunskaper och att eleverna inte bedöms på ett likvärdigt sätt varken kring bedömning eller betygssättning.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ger samtliga lärare förutsättningar att kontinuerligt samverka kring tolkning av styrdokument, värdeorden i betygskriterierna samt bedömning. I arbetet kan lärarna med fördel diskutera vilka underlag och bedömningssituationer som kan ge eleverna de bästa förutsättningarna att visa sina kunskaper på och på så sätt öka sin bedömarkompetens. Vidare behöver elevassistenterna vara delaktiga i arbetet så att de får det stöd de behöver för att kunna ge lärarna

adekvat återkoppling kring elevernas kunskapsinhämtning och progression men även ge information som kan ge lärarna goda förutsättningar att anpassa undervisningen och ge eleverna en rättvis bedömning och betygssättning.

Huvudmannens styrning och stöd

Författningsstöd

1 kap. 4 och 9–10 §§, 2 kap. 8–8 a, 11–13, 18, 25, 29 (undantag finns i 2 kap. 11 §§ Förordning [2011:326] om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare) och 34–36 §§, 4 kap. 3 och 8 §§ och 11 kap. 2 och 5 §§ skollagen.

Lgra22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, - Skolans uppdrag och - Varje skolas utveckling, 2.2 Kunskaper, 2.5 Övergång och samverkan, 2.6 Skolan och omvärlden och 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen stödjer i låg utsträckning skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsa samt inkommen dokumentation

Självständig aktör, långsiktighet och systematik

Huvudmannen gör få självständiga bedömningar av kvaliteten i verksamheten och om syftet med utbildningen uppfylls. Visserligen tar huvudmannen del av rektorns beskrivning av verksamheten men saknar system och rutiner för insamling av resultat och om syftet med utbildningen uppfylls. Kvalitetsmålen som huvudmannen efterfrågar följer samma mall som för grundskolan och är inte anpassad för att få en bild av resultat och kvaliteten i den anpassade skolformen. Exempelvis saknas information om elevernas kunskapsresultat, skolenhetens förutsättningar i form av läromedel och IT-utrustning och materiella förutsättningar eller lärarnas behörighet. Vidare saknas uppgifter kring elevernas upplevelse av trygghet och de trygghetsenkäter som används är inte anpassade för elevgruppen. Det finns inte heller någon långsiktig strategi för att öka andelen lärare med legitimation och behörighet att undervisa i anpassade skolformer.

Behovsanpassat stöd till rektor och skolenhet

Huvudmannen ger endast ett generellt stöd till rektorn som inte grundar sig i identifierade behov. Rektorn ingår i en rektorsgrupp med övriga rektorer inom grundskolan där de samverkar kring skolfrågor och

systematiskt kvalitetsarbete, men där den anpassade grundskolans specifika verksamhet sällan är på agendan. Huvudmannen är medveten om att det finns svagheter i skolenhetens systematiska kvalitetsarbete vad gäller att samla in och sammanställa information om elevernas kunskapsutveckling och trygghet men har i dagsläget inte bistått rektorn med stöd i arbetet. Huvudmannen har i dagsläget inget aktivt arbete för att bistå skolenheten att samverka med andra skolformer eller med att gynna kontakter med omgivande samhälle. Skolenheten delar lokaler med grundskolan och enligt huvudmannen finns en förväntan om att skolformerna ska samverka med varandra. Det är dock inget som huvudmannen följer upp och har därmed ingen kännedom om en sådan samverkan sker.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver utveckla sitt arbete med att göra självständiga bedömningar av den anpassade grundskolans måluppfyllelse, så att det utgör ett tydligt underlag för beslut om vilka insatser huvudmannen behöver genomföra.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att huvudmannen förvisso tar del av rektorns beskrivning av den anpassade grundskolans arbete men då underlaget inte omfattar väsentliga delar av skolenhetens resultat och förutsättningar gör huvudmannen i låg grad egna och självständiga bedömningar av huruvida verksamheten uppnår sitt syfte att förbereda eleverna för sin personliga utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet. Därav följer också att huvudmannen inte gör en egen bedömning av hur verksamhetens förutsättningar påverkar måluppfyllelsen. Exempelvis finns på den besökta skolenheten legitimerade lärare men ingen lärare som är behörig att undervisa i den anpassade grundskolan och flera lärare undervisar i ämnen de inte är behöriga i. Genom att skaffa sig en bättre bild av den anpassade grundskolans måluppfyllelse och genom att förvissa sig om att utbildningen har de förutsättningar som behövs för att uppnå sina syften kan huvudmannen också ta ett tydligare ansvar för att eleverna är rustade för att bli aktiva samhällsmedborgare.

Skolinspektionen rekommenderar därför att huvudmannen inleder ett arbete med att se till att det finns ändamålsenliga sätt att samla in relevanta uppgifter från skolenheten. Det kan exempelvis vara uppgifter om elevernas kunskapsutveckling, elevernas upplevelse av trygghet på gruppnivå och över tid, om lokaler och utrustning är ändamålsenliga, vilka

behov av kompetensutveckling som finns i den anpassade grundskolan, vilka nödvändiga kompetenser som finns hos lärare och annan personal samt tidsenliga lärverktyg men också om vilka insatser huvudmannen kan göra för att underlätta samverkan med andra aktörer och gynna kontakter med det omgivande samhället. När det gäller elevernas kunskapsutveckling kan det exempelvis handla om att samla in uppgifter om antal elever som uppnår betygsriterierna för de olika betygen för de elever som begär det eller att jämföra omdömen i den individuella utvecklingsplanen över tid för att synliggöra elevers progression i olika ämnen. Det är också relevant att ta reda på vilka kompetenser och behörigheter lärarna har. För att kunna göra fristående analyser behövs någon form av redovisning av verksamheten som möjliggör för huvudmannen att få syn på styrkor och svagheter och som sedan kan ligga till grund för att huvudmannen ska kunna analysera sin verksamhet och göra en självständig bedömning av verksamhetens kvalitet samt vidta relevanta åtgärder.

På Skolinspektionens vägnar

X Ingela Åkerman Jansson

Föredragande

Signerat av: Ingela Åkerman Jansson

X Christoffer Martinelle

Beslutsfattare

Signerat av: Christoffer Martinelle

I handläggningen av ärendet har även Viktor Hagström medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Fyra lektionsobservationer.
- En gruppintervju med elever.
- En gruppintervju med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- En intervju med representant för huvudmannen.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan, fyra oidentifierade individuella utvecklingsplaner samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter.

Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden, respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder och styr rektorn skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation? Inom detta område granskas hur rektorn arbetar med uppföljning, analys och förbättringsåtgärder och hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att utvecklas så långt som möjligt? I detta område granskas om undervisningen är varierad och stimulerande samt om den är strukturerad.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet? I detta område granskas hur skolan arbetar med social delaktighet och att skapa trygghet.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning bedrivs ett regelbundet och systematiskt arbete med att bedöma, analysera och dokumentera elevernas kunskaper i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling? I detta område granskas hur skolan arbetar med fortlöpande bedömning och samverkan i bedömningsarbetet.

Bedömningsområde 5: I vilken utsträckning stödjer huvudmannen skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning? I detta område granskas huvudmannen som självständig aktör, om det sker ett långsiktigt och systematiskt utvecklingsarbete, huvudmannens behovsanpassade stöd till rektor och om det sker en samverkan mellan skolformer och det omgivande samhället.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 5 och 6 mars 2025 samt genomförde en digital intervju på distans den 20 mars 2025. Besöket genomfördes av utredarna Ingela Åkerman Jansson och Viktor Hagström. Vågen 7–9 anpassad grundskola är belägen i Degerfors kommun. Vid granskningstillfället gick nio elever på skolenheten. Skolan leds av en rektor.